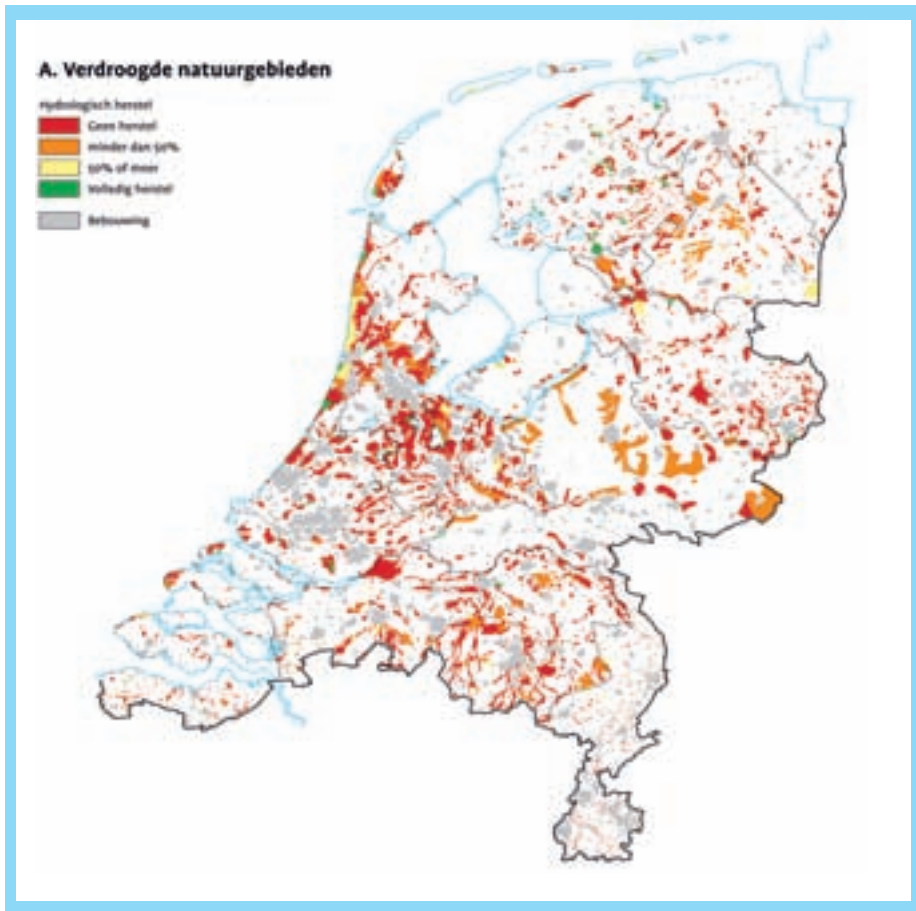

de bron van delfstoffen, CO₂-opslag, gastransport, weg- en spoor tunnels, elektriciteitsinfrastructuur, riolering en drinkwater: het staat er allemaal in. Bodem en water vinden we ook weer terug in het hoofdstuk Stedelijke ondergrond, waarbij aan de hand van het waterbeheer van Amsterdam de stedelijke waterhuishouding wordt toegelicht. Hier, en niet in het hoofdstuk Archeologie, wordt ook de archeologie van Amsterdam kort uit de doeken gedaan. Het hoofdstuk Archeologie toont duidelijke kaarten, veel foto's en schetst goed het belang van archeologische waarden.

In totaal 30 kennisinstellingen, overheden en bedrijven werkten mee aan de totstandkoming van deze 96 pagina's tellende atlas vol kaarten, beelden en grafieken over de Nederlandse ondergrond. Alle middelbare scholen in Nederland ontvangen 15 exemplaren van deze nieuwe Bosatlas, wat broodnodig is om de belangstelling van de scholieren voor de aarde te vergroten. Wie de atlas ter hand neemt, wil meer weten. De atlas verwijst hiertoe louter naar internetpagina's, niet naar kostbare bibliotheken of standaardwerken. Met de atlas van Bos heeft deze atlas van de ondergrond weinig van doen. Gezien de grote hoeveelheid actuele informatie die de atlas biedt, is de prijs echter alleszins schappelijk te noemen, waarmee onverwijld aanschaf zonder meer aan te bevelen is.

Michael van der Valk

'De Bosatlas van ondergronds Nederland' is een uitgave van Noordhoff Uitgevers in Groningen (ISBN 978-90-01-12245-4) en kost 24,95 euro.

Schiphol is 'bebouwing', doch Amsterdam is 'overig'; in Noord-Brabant en Limburg zien we drie kleuren bruin die lastig of niet in de legenda zijn terug te vinden.

Hedendaags dagelijks leven

Leuk is dat ook de invloed van het hedendaags dagelijks leven op de ondergrond goed wordt gevisualiseerd:

Grondwater als buffer voor klimaatverandering

Zoals bekend zal klimaatverandering in belangrijke mate zorgen voor veranderingen in de waterkringloop. Enerzijds worden meer geconcentreerde en heviger regenbuien verwacht, anderzijds zullen droge perioden naar verwachting langer duren. Langere perioden van droogte zullen met name de (semi-)aride gebieden, die nu al geregeld met een watertekort kampen, parten spelen. Juist in deze gebieden is de beschikbaarheid van grondwater en andere wateropslag van levensbelang.

Kort voor de World Water Week in Stockholm heeft een aantal gelijkgezinde organisaties de handen ineen geslagen om op een rij te zetten hoe grondwateraanvulling, retentie, herbruik en opslag van regenwater kunnen worden ingezet om in tijden van droogte toch voldoende water beschikbaar te hebben. MetaMeta, Acacia Water, RAIN, het samenwerkingsprogramma voor water en klimaat CPWC

en het Nationaal Comité IHP-HWRP hebben in samenwerking met het Duitse BGR een boekje geproduceerd dat tijdens de World Water Week onder grote belangstelling werd gepresenteerd: 'Managing the Water Buffer'.

Het beschrijft in 92 pagina's generieke technieken en processen voor het creëren van een waterbuffer: extra opslag van water dat gebruikt kan worden ten tijde van droogte. Na 15 pagina's inleiding en toelichting volgen 19 casussen met praktische voorbeelden van over de hele wereld: onder meer Bangladesh, Jordanië, Kenia, Jemen, Niger, Sri Lanka, India, Namibië, Senegal, Nepal én Nederland. De Nederlandse expertise voor deze vormen van klimaatadaptatie wordt op uitstekende wijze getealeerd.

'Managing the Water Buffer' wordt via het International Hydrological Programme van UNESCO mondiaal verspreid. Voor meer informatie: www.bebuffered.com.

Michael van der Valk

